

Asia: VN/19726/2023

Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen

Lausuntopyyntö

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Kannatatteko uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä ajankohdasta 1.10.2023 uuteen ajankohtaan 1.10.2024?

Kyllä

Halutessanne voitte antaa tiiviit perustelut vastaukselle:

Selkäydinvammaiset Akson ry (myöhemmin Akson) kannattaa uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä. Kannatettavaa olisi siirtää voimaantulo alkamaan 1.1.2025 alkaen, jotta lainvalmistelijoilla sekä hyvinvointialueilla olisi riittävästi aikaa valmistautua uuden lain tuomiin muutoksiin.

Vammaispalvelut ovat erityispalveluita, jotka tulevat silloin kysymykseen, kun peruspalvelut eivät ole riittävät tai saavutettavat. Näin ollen vammaispalvelut eivät voi olla säästökohde, koska kyseessä on käyttäjälleen elintärkeä ja elinikäinen palvelu, joka mahdollistaa yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen mahdollisuuden itsenäiseen elämään. Akson haluaa muistuttaa Suomen perustuslain 22 §:n mukaista julkisen vallan velvollisuudesta turvata perus- ja ihmisoikeudet sekä YK:n vammaisyleissopimuksen sitovuudesta.

Soveltamisalaa pitää tarkentaa, erityisesti sen termejä täsmentää ja selkeyttää. Näin mahdollistetaan lain yhdenvertainen tulkinta sekä yhdenvertaiset palvelut hyvinvointialueesta huolimatta. Selkeät kirjaukset auttavat myös ammattilaisia työssään.

Vammaryhmien välisten keskinäisten yhdenvertaisuutta heikentävät kirjaukset poistettava. Lain periaatteena on kaikille vammaisille yhdenvertaiset ja yksilölliset tarpeen mukaiset palvelut. Tämä

periaate toteutuu, kun laista poistetaan diagnoosipohjaiset kirjaukset (pl. hengityslaitetta käyttävien henkilöiden pykälä).

Vammaisuuden määritelmää tulee tarkentaa. Nykyisessä kirjauksessa jää epäselväksi ketkä saavat palveluita ja miten paljon. Vanha vakiintunut oikeuskäytäntö ei päde uuteen lakiin ja vaarana on, että vammaiset henkilöt joutuvat oikeusprosessien kautta hakemaan heille kuuluvia itsenäisen elämän mahdollistavia palveluita.

Lakiin tulee kirjata seuranta. Suomea sitoo YK:n vammaisyleissopimus, että seurannassa on huomioitava vammaiset henkilöt ja heidän läheisensä sekä edustavat tahot. Ei ole riittävää, että hyvinvointialueen johtajat raportoivat lain toteutumisesta, joka ei kerro todellista vammaisten henkilöiden palveluiden tilannetta. Ehdotamme, että uuden vammaispalvelulain astuessa voimaan perustetaan vammaisista henkilöistä ja vammaisjärjestöjen edustajista koostuva seurantaryhmä, joka antaa palautetta lain käytännön toteutumisesta.

Täckman Anni
Selkädivammaiset Akson ry